

СТАНОВИЩЕ

от д-р Дора Стоилова Левтерова-Гаджалова,
професор в ПУ „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в област на висшето образование 1. Педагогически науки;
професионално направление 1.2. Педагогика,
докторска програма „Специална педагогика“.

Автор: *Надя Росенова Танева*

Тема: *Социална интеграция и социално подпомагане на хората с увреждания*

Научен ръководител: *проф. д-р Дора Левтерова - Гаджалова*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният от Надя Танева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с ЗРАСРБ, Правилника към ЗРАСРБ, Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва съответните изискуеми документи.

Танева е завършила ОКС „бакалавър“ - специалност „Българска филология и етнология“, ОКС „Магистър“ - специалности: „Училищна психология“ и „Управление на социално-педагогическите дейности с деца и юноши“. Докторантката е приложила 6 статии във връзка с дисертационното изследване. Статиите са представени на реномирани научни форуми, някои от тях са с международно участие. Взела е участие в 12 проекта и е била ръководител на един проект по ОПРЧР.

2. Актуалност на тематиката

Проблематиката за социалната интеграция и социалното подпомагане на хората с увреждания е не само актуална поради обвързаността си със социалния модел за хората с увреждания и с концепцията за приобщаващото образование, но е и безапелационно иновативна като дисертационно изследване. Резултатите, изводите и препоръките от дисертацията могат успешно да се апликират в теорията и в практиката на социалното подпомагане на хората с увреждания.

3. Познаване на проблема

Цялостното изложение на дисертационния труд представя не само комплексен фокус към социалната интеграция чрез социалното подпомагане на хората с увреждания, но и пристрастно авторско присъствие с категорично изразени интерпретативни мнения и перспективни виждания. В теоретичните анализи е представена амбицията да се изведат всички експлоатирани /и гравитиращи/ понятия, концепти и термини в областта на социалното подпомагане за хора с увреждания. В реализацията на замисъла се втъкават обобщено-тълкувателни проекции на социалната работа, социалните дейности и социалната политика, както и на социалното подпомагане, със специфичен фокус към социалните помощи за хора с увреждания. За да избегне педантичната детайлност, свързана с презентацията на стриктно научните теоретични тълкувания, Танева избира научно-административния анализ на понятийния тезаурус. Макар и нетрадиционен, този подход ясно откроява архаизираността на използвана терминология в някои нормативни документи, в които все още се срещат изумително остарели и етиктиращи дефинитивни концепти като „инвалид“ , „инвалидност“ и т.н. , както и видима конфронтация на рояк понятия и парадигми за хората с увреждания - хуманно-прибщаващи към/от дискриминиращо-медицински.

С непоклатима аргументираност докторантката прецизира статистическата фактология за деца и възрастни с увреждания в страната. В друг случай, само тълкуването на обемния масив от данни за:

- броя на хората с увреждания в страната и в област Пловдив,
- разпределението на хората с увреждания по възраст и по степен на увреждането в страната,
- социалните услуги за деца/лица с увреждания в страната като реализирани, така и в чакаща листа,
- броя на институциите и услугите резидентен тип по видове,
- брой институции за хора с увреждания,

би се преценило като достатъчно за методика на дисертационното изследване. За Танева, обаче, интерпретацията на този обхват на статистическа информация има единствено протекция за действителното дисертационно изследване.

Неглижиращо би било да се отбележи, че анализът на интеракцията социално подпомагане и приобщаващото образование е изключително иновативен. Категоричното тълкуване на тази необходима демократична синергия е перспективна проникателност

отвъд прождащата сега реформа за приемане на различията като ценен ресурс на обществото.

4. Методика на изследването

Методиката на дисертационното изследване се фокусира към една авторска анкета, която е пилотно проучване на нагласите на различни целеви групи и ориентир за автора относно провеждането на следващите изследвания, втора анкета за извеждане на по-детайлна информация за организацията и реализацията на социалното подпомагане през призмата на съществуващите социални стереотипи, предразсъдъци и стигми и един специално конструиран въпросник за целите на дисертационното изследване, насочен към проучване на социалната percepция на социалните работници за социално включване чрез релациите на социалното подпомагане и приобщаващото образование.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд представя архитектурата от четири глави.

В първата глава се внасят теоретични анализи относно социалната работа, социалната дейност, социално подпомагане и социалната политика.

Втората глава е посветена на социално подпомагане, социалните помощи и социални услуги за хора с увреждания. Моделите за уврежданията са интерпретирани в исторически и логично свързан с тематиката аспект. Мотивирано и с обяснителна контекстуалност е представена статистическа информация за деца и възрастни с увреждания.

Третата глава е свързана с дизайна и анализа на проведеното изследване, като са уточнени научния проблем на изследването, целите и подцелите, задачите, хипотезите с изведена нулева хипотеза, участниците и методиката на изследването. Задачите са обособени в теоретичен и практически план. Поставените 5 хипотези логично следват от поставените цели и задачи. Обстоятелствено са представени участниците в изследването. Методиката на изследването е експонирана в научна прецизност: аргументираност, процедура, инструментариум, пространства и оси на айтемите. Отбелязани са и пакетите с които е осъществена статистическата обработка на първичните резултати.

В четвърта глава се анализират получените резултати по двете анкети и въпросника. Изведени са обобщаващи изводи и заключение. Препоръките са в три пространства: 11 препоръки относно планиране на мерки и политики за пълноценното социално включване и интегриране на хората с увреждания, 18 препоръки относно планирането, ефективността и качеството на социалните услуги за хора с увреждания и 10 препоръки

относно подобряването на пряката социална работа с хората с увреждания и предложения за повишаване на ефективността на този процес.

Приемам посочените приноси от докторанта в двете пространства: научно-теоретично и научно-приложно.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Танева представя общо 6 публикации, като 5 от тях са самостоятелни публикации и една публикация е в съавторство /като докторантката е първи автор/. Публикациите са в дискурсионна свързаност с тематиката на дисертационното изследване. Две от публикациите са представени на международни конференции с публикуване на статиите в рецензирани сборници, една публикация в съавторство на национален конгрес по психология, една публикация в рецензирано списание и две от публикациите са представени в научни сборници.

7. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на съответните правилници и адекватно отразява съдържанието на дисертационния труд.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Приносите на дисертацията могат да намерят ефективна апликация в научни, научно-приложни и практически области на социалното подпомагане на хората с увреждания с оглед социалната интеграция в цялостното им функциониране.

В безапелационен и категоричен план, резултатите и обстояните препоръки биха могли да се ползват за очертаване на законодателски модели, за нормотворчество и за формиране на политики за релацията социално подпомагане и приобщаващо образование.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания

на Педагогически Факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Надя Росенова Танева притежава теоретични познания и професионални умения по научна специалност Педагогика /Специална педагогика/ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Надя Танева в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма „Специална педагогика“.

30.05. 2016 г.

Изготвил становището:

/проф.дпн Дора Левтерова – Гаджалова/